

Forfangerhed

Forfangerhed er en ret almindelig sygdom blandt heste, hvis symptomer først og fremmest viser sig i hovene. Der findes tre situationer, som ofte forårsager forfangerhed hos heste – efter foling, ved forkert fodring og ved voldsom eller langvarig anstrengelse.

Forfangerhed er en relativt almindelig sygdom, der kan ramme både heste og ponyer, og den giver årsag til store lidelser. Symptomerne ses først og fremmest i hovene, fordi der opstår en betændelsestilstand i hovvæggens lameller og i sålen, og hesten får smerter og bliver halt. Trods mange års intensiv forskning er den præcise årsag til forfangerhed ikke helt afklaret.

Hestens symptomer ved forfangerhed er blandt andet den klassiske forfangerhedsstilling: hesten prøver at flytte kropsvægten bagud ved at stå med forhovene frem foran sig og bagbenene ind under sig. Hovene vil være meget varme, og man kan mærke en tydelig puls i blodkarrene på begge sider af koden. Feber er også et tydeligt tegn på forfangerhed.

Sygdomsforløbet kan vare så kort tid som nogle få timer. Hvis anfaldet ikke behandles i tide, kan betændelsen få hovens lameller til at løsne sig, sådan at hovbenet synker ned i hovkapslen eller roterer. Tegn på forandringer i hovbenet er, at kronranden bliver blød, fordi den mister støtten fra hovbenet.

Forædning

Forfangerhed

Den mest velkendte årsag til forfangerhed er forædning, der medfører ændringer i tarmfloraen. Det kan f.eks. ske, når hesten eller ponyen af en eller anden grund kommer til at æde store mængder kraftfoder eller sættes på fold og får spist alt for meget saftigt forårsgræs. Hvert år mere end fordobles antallet af heste, der er ramt, i perioden fra maj til juli, som er lige den periode, hvor hesten lukkes på sommergræs. Sørg derfor for, at foderskift altid foregår gradvist, over lang tid, og at hesten vænnes til at komme på græs. Under og lige efter en hvileperiode bør hestens fodermængde sættes ned for at undgå forfangerhed.

Tre gode råd til at undgå forfangerhed af sommergræsset:

- Lad hesten vænne sig til græsset ved at lade den gå på græsfold i et begrænset antal timer om dagen, og øg gradvist.
- Græs hesten for hånd et stykke tid hver dag.
- Pluk græs, og erstæt gradvist mere og mere af grovfoderet over to uger.

Alle heste kan ikke gå på sommergræs

Som hesteejer er det vigtigt at holde øje med overvægtige heste samt heste, der tidligere har været ramt af forfangerhed, når de slippes ud på græsfolde, men også i løbet af sommeren, da risikoen for tilbagefald er større for dem. Heste, der er blevet forfangerne gentagne gange eller er blevet diagnosticeret med EMS (Equine Metabolic Syndrome) eller PPID (Cushing's Syndrome), bør slet ikke gå på græs.

Forfangerhed ved tilbageholdt efterbyrd

En anden årsag til forfangerhed er, at efterbyrden ikke afløses korrekt efter folingen. Hvis efterbyrden eller dele af den stadig sidder i livmoderen, kan der dannes bakterier og giftstoffer, som påvirker blodcirkulationen i hovene.

Forfangerhed på grund af overbelastning

Heste, der har lidt af udtalt halthed i længere tid, kan udvikle forfangerhed i det modsvarende raske ben. Normalt vil hesten flytte vægten fra det ene ben til det andet, for at blodcirkulationen i hovene kan fungere optimalt. Hvis den ikke kan gøre det på grund af

Forfængenhed

smerter, kan der opstå forfængenhed. For at forebygge forfængenhed i denne situation, skal du følge dyrlægens anvisninger.

Akut behandling

Hvis du har mistanke om, at din hest lider af forfængenhed, skal du hurtigst muligt give den bokshvile i en boks med tørt og blødt underlag. Det bedste er en tyk madras af spåner, som er det underlag, der giver mest efter. Sørg også for at køle hestens ben og hove ned med koldt vand, for at mindske skader i hoven. Giv ikke hesten kraftfoder af nogen art, men kun hør, og gerne sent høstet hør, der er rigt på fibre, men ikke indeholder så meget protein. Hvis du ikke har adgang til senthøstet hør, kan du strække høet ved at blande det med lidt halm. Tilkald omgående dyrlægen, så hesten kan komme i behandling. Behandlingen består i at finde og fjerne årsagen til sygdommen, mindske/forebygge skader på hoven og lindre hestens smerter.

Efterbehandling og gode råd

Det absolut vigtigste, for at hesten kan blive rask igen og undgå tilbagefald, er, at du følger dyrlægens og beslagsmedens anvisninger på efterbehandling og pleje af hesten. Det er yderst vigtigt, at en forfængenheds hests hove beskæres og skos af en dygtig beslagsmed.

En hest, der har været ramt af forfængenhed, har større risiko for at blive ramt igen sammenlignet med en fuldkommen rask hest. Derfor er det vigtigt, at den får regelmæssig motion for ikke at blive overvægtig, og at blodcirkulationen holdes i gang.

En del heste, der har haft forfængenhed, kan overhovedet ikke tåle at komme på græs, men mange kan sagtens græsse, hvis bare de vænnes gradvist til det.

Ved foling skal du være meget opmærksom på, at hele efterbyrden kommer ud. Ved mindste mistanke om livmoderbetændelse, bør du kontakte dyrlægen.